

Katarina Horvatović

Selektor, umjetnički voditelj, učitelj dječjeg folklora, koreograf HDFKIV

Junija Palmotića 18, Velika Gorica

Stručni osvrt na odjevnu komponentu svečanog koncerta FA Zagreb Markovac „Bitno je da priča ide dalje“ održanog 27. 05. 2018. u kazalištu Komedija, s početkom u 20 sati

Koncert „Bitno je da priča ide dalje“ počeo je u 20 h pred većinom ispunjenom dvoranom. Ovim putem zahvaljujem upravi ansambla, koja mi je dodijelila mjesto iz kojeg sam adekvatno mogla pratiti detalje i rješenja vezana za odjevnu komponentu programa.

Prvu točku izvela je dječja folklorna skupina.

Nakon nastupa dječje skupine, izvedena je koreografija brodske posavine pod nazivom „Rascvala se ruža i lelija“. Djevojke i momci bili su adekvatno i uredno odjeveni, a djevojke su imale uredno složena oglavlja. Iako se radilo o prvoj izvedbi, razlike u duljinama donjih dijelova ruha bile su primjetne kod pojedinih djevojaka.

Uslijedila je koreografija „Rendajte se milo lane“. Ruho je bilo dobro pripremljeno i primjereno odabrano i raspodijeljeno, duljine donjih dijelova ruha bile su duže od do sada prikazivanih. U svrhu uspješnije scenske slike više pažnje trebalo bi obratiti na vezivanje tibeta - svi bi trebali biti zavezani na isti način, iako nije prikazano nije pogrešno. Frizure su bile pravilne te uredno izvedene, a nakit primjeren. Momci su bili uredni, primjereno odjeveni te usklađenih duljina košulja.

Slijedeća točka bila je „Konavoska istresalica“, koju nam je izvela primjereno odjevena solistica.

Uslijedila je „Smotra u širokama“, adekvatno i dobro odjevena. U cilju još uspješnije scenske slike kod momaka trebalo bi više pažnje obratiti na učvršćivanje kapica jer su tijekom izvedbe mijenjale pozicije u pojedinim slučajevima, a kod djevojaka na raspored i duljine pregača. Svirači uredni i primjereni, iako je jedan imao neobično zavezan „koparan“.

Pjesme i plesove posavine“ Povenčano moje zlato“ izvelo je 14 djevojaka u crvenim varijantama posavskog ruha. Oglavlja su bila uredna, kao i frizure, no donji rubovi nisu bili dobro usklađeni, niti u pojedinačnom smislu, dakle suknje i pregače kod pojedinih plesačica a ni duljine donjih rubova između plesačica. Brojnost plesačica na sceni zasigurno otežava usklađenost donjih rubova, no zaista ju ne treba koristiti kao opravdanje za neusklađenost. Preporučam obratiti više pažnje tijekom samog odijevanja ili smanjiti broj izvođačica, ukoliko nije moguće podići razinu svijesti kod tolikog broja plesačica. Nakit primjeren, iako je u pojedinim slučajevima nije bio adekvatno učvršćen. Uslijed nepravilnog držanja preko ukrasa za kosu „pantleka“ jednoj se djevojci odvezao. Momci su nosili varijantu sa crvenim prslucima i šeširima u kojoj su bili korektni i uredni.

Nakon posavine uslijedio je intermezzo pod nazivom „Sava voda“, prvih pet svirača, od kojih su dvije sviračice bile odjeveni u turopoljske nošnje, a svirači u crno bijele varijante s čizmama. Sviračice su

bile uredno počešljane i odjevene, no duljine ruha su im oscilirale. Kasnije im se pridružila i treća sviračica, sa drugačijim ali također urednim oglavljem, u istom tipu ruha. Ostatok orkestra nosio je raspon crno - bijelih varijanti, a jedan svirač slavonsku nošnju. Iako su većinom svi bili uredni, duljine košulja nisu bile usklađene kao ni tipovi ruha, pa predlažem osmisliti neku usklađeniju varijantu.

„Međimurska pisana nedelja“ izvedena je u standardnom međimurskom ruhu. Prve četiri djevojke bile su uredne te usklađenih donjih rubova ruha, uz koje su nosile visoke cipele na vezanje. Rukave su ukasile crvenim svilenim trakama, što je osvježilo ukupan dojam postignut dobrim rasporedom marama „tibeta“. Ostale djevojke nosile su istu varijantu nošnje uz čizme, boje marama „tibeta“ lijepo su raspoređene, iako pojedini „tibeti“ nisu bili adekvatno centrirani. Donji rubovi ruha većinom su bili usklađeni s pojedinim manjim odstupanjima među djevojkama. Oglavlja su bila uredna i pravilno prezentirana. Momci su bili uredni, odjeveni u prsluke sa srebrnim „pucetima“ a rubovi košulja bili su im u većini slučajeva usklađenih duljina. Malo više pažnje obratiti na držanje šešira pri plesanju, kako bi ostali cjeloviti do kraja izvedbe.

Prvu točku drugog dijela izvela je veteranska skupina.

U koreografiji „Ideju svati“ ruho zagrebačkog prigorja prikazano je u dvije varijante, kod djevojaka i momaka. Kod djevojaka mogli smo zapaziti i dva tipa oglavlja, s pečama te maramama i pletenicama. Djevojke i momci bili su korektno i uredno odjeveni, osim poneke oscilacije u duljini košulja kod momaka te duljina pregača kod djevojaka. Jedan od momaka nije imao maramicu. Orkestar je bio odjeven u turopoljske narodne nošnje, također korektno i uredno. Tamburašice su bile uredne iako je jednoj od dvije tamburašice nošnja bila kraća sprijeda.

Usljedi je koreografija pjesama i plesova iz Rame, djevojke su bile uredno i pravilno odjevene, nošnje su bile dobro raspoređene, sukladno proporcijama izvođača. Prikazana su dva tipa ruha i dva tipa oglavlja koja su bila pravilno složena. Oscilacije u poravnatosti donjih rubova svedene su na minimum. Valjalo bi samo uskladiti gustoću čarapa kod djevojaka jer su se neke prozirale pod svjetlima reflektora. Momci uredni i korektni.

„Zagorski drmešar“i izvedeni su u bijeloj varijanti zagorja. Djevojke su nosile marame, koje su bile uredno zavezane. Nakit je bio primjeren. Većina ih je imala usklađene donje rubove sukanja i pregača, no dvije su djevojke imale prekratku pregaču a jedna predugu. Momci su bili korektni, duljine košulja su bile većinom usklađene s manjim oscilacijama i nedostajali su im šeširi.

Kolo iz Ražanca izvelo nam je devet djevojaka, oglavlja su bila uredno složena, iako ih nisu sve djevojke zavezale na isti način. Duljine donjih rubova mogle su biti bolje usklađene što se moglo vidjeti prilikom formacija dijagonale i polukruga. Mogućnost poboljšanja osim u usklađivanju donjih rubova, vidim i u boljem odabiru čarapa jer neke su bile nedovoljno guste, pa su se kao što sam već navela, prozirale.

Glazbeni intermezzo „Kad pociknem“ maestralno su nam izveli tamburaši u različitim tipovima ruha. Iako su bili vrlo simpatični i nadahnuti, moglo se primijetiti par neusklađenih duljina košulja kod svirača te duljina donjih rubova ruha kod tamburašica.

Zadnju točku večerašnjeg koncerta izveo je cijeli ansambl u dva tipa ruha. Momci su bili reprezentativni u moslavačkom ruku. Djevojke su plijenile pažnju odabranim primjercima ruha i oglavlja. Prikazale su više tipova ruha te dva tipa oglavlja. Zaista je bila šteta što su opet bile primjetne razlike u duljinama donjih dijelova ruha među plesačicama, pogotovo su bile primjetne oscilacije kod druge skupine djevojaka. Jednoj se djevojci uslijed plesa odvezao opanak, no snašla se i prvom prilikom izašla i zavezala ga, te ponovo zaplesala. Uz navedeno neke djevojke nisu dovoljno čvrsto zavezale pregače, pa su klizile naprijed, te na taj način pokvarile sliku.

Ono što je bilo zaista dominantno i što me se najviše dojmilo na ovom koncertu, bila je silna količina pozitivne energije te sila emocija koje je ansambl izazvao svojim izvedbama, a publika s oduševljenjem prihvatila. „Markovčani“ su već nebrojeno puta pokazali koliko drže do svakog svog člana, pa je tako i ovaj koncert bio posvećen njihovom dugogodišnjem članu i vozaču Joži.

Što se tiče odjevne komponente, moram reći da je zapažen entuzijazam uložen u tom segmentu. Iako me tijekom koncerta pratio dojam, da je visoka skupina uspješnija u realizaciji i sigurnija, na kraju bi se usudila zaključiti da se uvijek radi o pojedincima i njihovoj trenutnoj koncentraciji, bez obzira kojoj skupini pripadali. Naravno da je od ideje do realizacije dug put i da bez obzira na izvrsnu pripremu uvijek ovisimo o samim izvođačima i njihovom zajedništvu, kako u plesu i pjesmi tako i u odijevanju. Kod momaka je evidentno podignuta svijest o duljinama košulja i općenito je njihov scenski izgled bio uspješniji nego kod djevojaka, što je i logično s obzirom razliku u opsegu i kompliciranosti ruha. Kod djevojaka najveći problem predstavlja usklađenost donjih dijelova ruha te u pojedinim slučajevima učvršćivanje nakita te konzistentnost samog ruha ili nekih njegovih dijelova do kraja izvedbe. Zaista se veselim idućem koncertu, u kojem se nadam da će uz vježbu i više koncentracije, sve odlično zamišljene varijante ruha, biti jednako tako prezentirane.

Katarina Horvatić, magistra etnologije i kulturne antropologije te profesorica pedagogije